

BURUNKIŞLA KÖYÜ FOLKLORUNDAN DERLEMELER

Memduh ŞENOL

BOZOK (Yozgat) İli, Sarıkaya ilçesine bağlı Burunkışla köyü ilçeye yaklaşık on-beş km. mesafededir. Burunkışla köyü halkının bir kısmı, Balkan ve Rumeli muhaciridir. Kökler ve dalların, tarihin acı bir seyirinden sonra tekrar anavatanda buluştuğunun tipik bir örneğidir. Osmanlı kültürü ile bağı kopan Türkmen kültürünün tekrar birleşip kaynaştığı ve daha zenginleştiğinin örnek bir misalidir.

Göçmen kardeşlerimiz tamamen mahallileşmişlerdir. Burunkışla Köyünün folklorik ve kültürel yapısı çok zengindir. Yaptığım incelemede bu milli kültür değerlerinin yazılı Türk edebiyatına aktarıldığını gördüm. Bu konuda bir şey yapabildimse kendimi bahtiyar sayacağım.

Köyün, 'ak kadın'ı Atike Nine, 1940 lı yıllardaki feci Ercincan depreminin Burunkışla varyantını yişet (ağıt) olarak şöyle aktarmaktadır:

*Erzincan duman oldu veran oldu
Halimiz yaman oldu güman oldu
Yiğitler telef oldu kurban oldu*

*Ah nenni nenni anasız yavrum
Vah nenni neni kimsesiz bacım*

*Erzincan'ın yolu karadır kara
Bak, nice canlarım karıştı kar'a
Göçtük Erzincan'dan ottan ocaktan.*

*Ah nenni anasız yavrum
Vah nenni nenni kimsesiz oğlum*

(2)

*Elveda deli gönlüm elvada,
Baş yastıkta ele gözüm uykuda
Yar gelse görse beni bu halde.*

*Ko ben gideyim eller size eş olsun
Zülfümün siyahında size düş olsun.*

*Bizin dağın kurdu kuşu uluşur,
Dostlar ağlar düşmanlarım gülüşür.
Sağ olanlar gün gelir de görüşür.*

*Ko ben gideyim eller size eş olsun
Zülfümün siyahı da size düş olsun.*

*Bizim bağa ayva ekdim nar olmaz
Gül bülbüle, neden bilmem yar olmaz.
Senin gibi yosma bana yar olmaz.*

*Ko ben gideyim eller size eş olsun
Zülfümün siyahında size düş olsun.*

Burunkışla mani'lerinden örnekler:

*Karşıda viş viş kaynana
Ön dişi düşmüş kaynana
Biz oğlunla yan yana
Sana kapı dibi kaynana*

*Peşkir peşkir üstüne
Başı dizim üstüne
Güvenme el oğluna
Yar sever gül üstüne*

*Asmadan üzüm aldım
Salkımı güzün aldım
Kalk sılaya gidelim
Anandan izin aldım*

*Yeşil bindallım katlı
İçinde altun saklı
Sana varmam hey oğlan
Anan yırtık çoraplı*

*Evleri var çukurda
Gözüm sarı çakırda
Deve sağmış geliyor
Kalaylı bir bakırda*

*Kara boncuk gözleri
Ali'nin öküzleri
Ali görmüş kızları
Satıyor öküzleri*

*Kahvenin önünden geçtim
Sade bir kahve içtim
Göz ağrımı görünce
Ben ey olmam bu deritten*

*Sabah yıldızımısın
Bayır kunduzumusun
Heç bizlere gelmiyon
Gaymakam gızı mısın?*

*Kazak örüyom kazak
Doksandokuz ilmekten
Yarım pestil yollamış
Yiyemiyom gülmekten*

*Cepkenimin gülleri
Sarı olsun solmasın
Sevdiğimin annesi
Beğenmezse almasın.*

Burunkışla Tekerlemeleri

*Bayırda çalı kestim
Bir alaca yılan gördüm
Yılan bizim nemiz olur
Al çık, balçık sana derim ala yıla, sen çık.*

*Armudu kestim tavana astım
Şıp dedi düştü kargalar uçtu
Anam yoğurt getirdi
Kedi burnun batırdı
O kediyi netmeli*

*Minareden atmalı
Minarede bir kuş var
Kanağında gümüş var
Eniştemin cebinde
Türlü türlü yemiş var...*

*Değirmene girdi köpek
Değirmenci çaldı kötek
Ham kepek yedi köpek
Hem kötek yeti köpek*

*Horoz öttü
Tavuk tepti
Kadın kıza
Nazar etti.*

*Dünür geldim şu evin kızına
Yazı yazdım aynasının tozuna*

Burunkışla Bilmecesi

*İçi taş
Dışı taş
Dolaş ha dolaş
Cevap: Minare*

Burunkışla Deyimleri

Kursak kavurgasını ister.
Dığdığının dığdığı, dış kapıya yığdığı.
B.. unda boncuk görmüş. (kibirliiler için söylenir)
Başın pınar, ayağın göl olsun.
Ali kıran baş kesen misin?
Hasan Hüseyin düşmanı mısın? (Su vermeyen muhannetler için söylenir.)
Divanlı'nın eşeği gibi, yükü sırtından atma...

Burunkışla Köyüne Ait Sözler

Kiriz : Zayıf hastalıklı
Çapar : Kavgacı huysuz
Gobel : Serseri
Külele : Pekmez yağ çalma, konan tahta kapaklı kab.
Yıllık : Şası
Yalak : Çeşme önündeki oluk
Çiğit : Meyve çekirdeđi
Koyak : Kaya oyuđu
Kırmızı : Domates
Çörten : Çeşme lülesi
Gün Aşığı : Günebakan çiçeği
Kelek : Sazdan yapılmış gölge-lik
Madımalak : Madımak
Harnım parnım : Karmakarışık
Sellen seyip : Başıboş avare

KAYNAK KİŞİLER

1- FATMA OKUR / 27 Yaşında, Romancı-Yazar Burunkışla köylü.
2- ATİKE ELVEREN / 90 yaşında, eski ve yeni yazı bilir, Burunkışla köylü.
3- NAZİKE ALTINOK/ 52 yaşında, okur yazar Burunkışla köylü.
4- EMRE AKARSU / 13 yaşında, öğrenci Burunkışla köyünde ikamet eder. Şiir denemeleri var.